

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1456

Warszawa, 23 czerwca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Łukasza Schreibera i pana posła Marcina Warchoła.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Waldemar Andzel; (-) Anna Baluch; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Jacek Bogucki; (-) Zbigniew Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Artur Chojecki; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Tadeusz Chrzan; (-) Anna Ewa Cicholska; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Witold Wojciech Czarnecki; (-) Arkadiusz Czartoryski; (-) Lidia Czechak; (-) Katarzyna Czochara; (-) Władysław Dajczak; (-) Zbigniew Dolata; (-) Elżbieta Duda; (-) Radosław Fogiel; (-) Anna Gembicka; (-) Szymon Giżyński; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Czesław Hoc; (-) Zbigniew Hoffmann; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Leonard Krasulski; (-) Andrzej Kryj; (-) Mariusz Krystian; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Anna Milczanowska; (-) Anna Paluch; (-) Teresa Pamuła; (-) Marcin Porzucek; (-) Paweł Sałek; (-) Sławomir Skwarek; (-) Krzysztof Sobolewski; (-) Artur Szałabawka; (-) Krzysztof Szczucki; (-) Paweł Szrot; (-) Jacek Świat; (-) Robert Telus; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Jan Warzecha; (-) Rafał Weber; (-) Marek Wesoly; (-) Elżbieta Witek; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Tomasz Zieliński.

USTAWA

z dnia ...

o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Art. 1. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r. poz. 49, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, dziecko umieszcza się w pierwszej kolejności w rodzinie zastępczej spokrewnionej – w szczególności u dziadków, pełnoletniego rodzeństwa lub innych krewnych w linii bocznej – chyba że istnieją wyraźne i uzasadnione przeciwwskazania potwierdzone przez sąd opiekuńczy lub opinię biegłego psychologa.”;

2) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. W przypadku istnienia osób spokrewnionych gotowych do sprawowania opieki nad dzieckiem, sąd opiekuńczy obowiązany jest:

- 1) niezwłocznie przeprowadzić ocenę ich zdolności opiekuńczych,
- 2) umożliwić im tymczasowe objęcie opieki do czasu zakończenia procedury związanej z oceną ich zdolności opiekuńczych.

2. Odstąpienie od umieszczenia dziecka u osoby spokrewnionej możliwe jest wyłącznie po przedstawieniu:

- 1) pisemnego uzasadnienia,
- 2) dowodów na istnienie zagrożenia dla dobra dziecka lub braku zdolności wychowawczej osoby spokrewnionej.

3. Osoby spokrewnione, którzy tymczasowo sprawują opiekę nad dzieckiem, mają prawo do wsparcia finansowego i psychologicznego na takich samych zasadach, jak rodziny zastępcze.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Pojęcie pieczy zastępczej związane jest z działaniami na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jej celem jest zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Odebranie dzieci rodzicom to jedno z najbardziej drastycznych działań, jakie może podjąć państwo w celu ochrony dobra dziecka. I choć celem tych działań jest wyłącznie zapewnienie dzieciom opieki i zagwarantowanie warunków odpowiednich do rozwoju, często niesie ze sobą poważne konsekwencje. Dziecko odebrane rodzicom i umieszczone w pieczy zastępczej szczególnie narażone jest na traumę związaną z rozłąką z rodziną. Konieczność adaptacji do nowego środowiska może wywołać problemy emocjonalne i behawioralne oraz poczucie odrzucenia i braku stabilności. Dlatego tak ważne jest, aby w przypadku konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, dziecko trafiło w pierwszej kolejności do rodziny zastępczej spokrewnionej – w szczególności dziadków, pełnoletniego rodzeństwa lub innych krewnych w linii bocznej, co jest zgodne z najlepszym interesem dziecka i międzynarodowymi standardami ochrony praw dziecka. Pozostawienie dziecka w środowisku sobie znanym, wśród rodziny, sprzyja utrzymaniu więzi rodzinnych, co jest korzystne dla jego rozwoju emocjonalnego i psychicznego, a także zmniejsza ryzyko traumy, spowodowanej utratą kontaktu z rodzicami i zerwaniem więzi emocjonalnej. Trauma może rzutować na dorosłe już życie osób dotkniętych koniecznością umieszczenia w pieczy zastępczej.

Dodanie nowego art. 35a ma na celu usprawnienie i usystematyzowanie procesu oceny oraz tymczasowego powierzania opieki osobom spokrewnionym. Obowiązek niezwłocznej oceny zdolności opiekuńczych przez sąd opiekuńczy oraz możliwość tymczasowego objęcia opieki przez krewnego w trakcie trwania procedury zapewni szybsze i mniej traumatyczne umieszczenie dziecka w odpowiednim środowisku. Przepisy te mają również zapobiec sytuacjom, w których dziecko trafia do instytucji opiekuńczych lub obcych rodzin zastępczych bez uprzedniego rozważenia możliwości opieki ze strony rodziny.

Zgodnie z proponowanymi zmianami w przypadku istnienia osób spokrewnionych gotowych do sprawowania opieki nad dzieckiem, sąd opiekuńczy obowiązany jest:

- 1) niezwłocznie przeprowadzić ocenę ich zdolności opiekuńczych,

2) umożliwić im tymczasowe objęcie opieki do czasu zakończenia procedury związanej z oceną ich zdolności opiekuńczych.

Celem tego zapisu jest przeprowadzenie kompleksowej oceny sytuacji rodzinnej niezbędnej dla zapewnienia odpowiednich warunków dla dobra dziecka. Obowiązek niezwłocznej oceny zdolności opiekuńczych przez sąd opiekuńczy oraz możliwość tymczasowego objęcia opieki przez krewnego w trakcie trwania procedury zapewniają szybsze i mniej traumatyczne umieszczenie dziecka w odpowiednim środowisku. Przepisy te mają również zapobiec sytuacjom, w których dziecko trafia do instytucji opiekuńczych lub obcych rodzin zastępczych bez uprzedniego rozważenia możliwości opieki ze strony rodziny. Odstąpienie od umieszczenia dziecka u osoby spokrewnionej możliwe jest wyłącznie po przedstawieniu pisemnego uzasadnienia oraz dowodów na istnienie zagrożenia dla dobra dziecka lub braku zdolności wychowawczej krewnego. Takie rozwiązanie zwiększa transparentność i odpowiedzialność działań sądu oraz instytucji opiekuńczych.

Osoby spokrewnione, które tymczasowo sprawują opiekę nad dzieckiem, będą miały prawo do wsparcia finansowego i psychologicznego na takich samych zasadach, jak rodziny zastępcze. Ustawowe zapewnienie wsparcia przyczyni się do zwiększenia opieki nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej oraz jego opiekunów.

Polityka rodzinna to jeden z najważniejszych obszarów działania państwa. Wsparcie rodzin, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, a także zapewnienie należytej opieki dzieciom znajdują się w centrum jego działań. Celem ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest wsparcie rodzin i zapewnienie opieki najmłodszym bezbronnym obywatelom.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po 14 dniach od jej ogłoszenia.

Projekt ustawy wywołuje także pozytywne skutki społeczno-gospodarcze. Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych i nie ma wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP). Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projekt nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 3 lipca 2025 r.

BEOS-WPEiM-1278/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-III.020.159.9.2025

Data wpływu 03.06.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (przedstawiciele wnioskodawców: poseł Łukasz Schreiber i poseł Marcin Warchoł)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada zmianę art. 35 ust. 2 oraz dodanie art. 35a w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ (dalej: ustawa o wspieraniu rodziny). W ustawie o wspieraniu rodziny jest już art. 35a, należy więc przyjąć założenie, że intencją projektodawców jest – zgodnie z brzmieniem zdania wstępnego art. 1 pkt 2 projektu („po art. 35 dodaje się art. 35a”) – dodanie w ustawie o wspieraniu rodziny nowej jednostki redakcyjnej, a nie zmiana obowiązującego art. 35a tej ustawy.

Zgodnie z proponowanym art. 35 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny w przypadku konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej dziecko umieszcza się w pierwszej kolejności w rodzinie zastępczej spokrewnionej, chyba że istnieją wyraźne i uzasadnione przeciwwskazania potwierdzone przez sąd opiekuńczy lub opinię biegłego psychologa. Zmiana art. 35 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny będzie oznaczała uchylenie przepisu, zgodnie z którym w przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej pomiędzy rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a właściwym starostą.

Proponowany art. 35a ustawy o wspieraniu rodziny określa zasady i procedurę postępowania w przypadku istnienia osób spokrewnionych gotowych

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 49.

do sprawowania opieki nad dzieckiem, umożliwiając osobie spokrewnionej tymczasowe objęcie opieki, oraz określa przesłanki odstąpienia od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej u osoby spokrewnionej. Osoba spokrewniona, która tymczasowo będzie sprawować opiekę nad dzieckiem, będzie miała prawo do wsparcia finansowego i psychologicznego na takich samych zasadach jak rodziny zastępcze.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii, o których mowa w projekcie ustawy.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie zawiera przepisów objętych prawem UE.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 3 lipca 2025 r.

BEOS-WPEiM-1279/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-III.020.159.10.2025

Data wpływu 03.06.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (przedstawiciele wnioskodawców: poseł Łukasz Schreiber i poseł Marcin Warchoł) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zakłada zmianę art. 35 ust. 2 oraz dodanie art. 35a w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ (dalej: ustawa o wspieraniu rodziny). W ustawie o wspieraniu rodziny jest już art. 35a, należy więc przyjąć założenie, że intencją projektodawców jest – zgodnie z brzmieniem zdania wstępnego art. 1 pkt 2 projektu („po art. 35 dodaje się art. 35a”) – dodanie w ustawie o wspieraniu rodziny nowej jednostki redakcyjnej, a nie zmiana obowiązującego art. 35a tej ustawy.

Zgodnie z proponowanym art. 35 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny w przypadku konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej dziecko umieszcza się w pierwszej kolejności w rodzinie zastępczej spokrewnionej, chyba że istnieją wyraźne i uzasadnione przeciwwskazania potwierdzone przez sąd opiekuńczy lub opinię biegłego psychologa. Zmiana art. 35 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny będzie oznaczała uchylenie przepisu, zgodnie z którym w przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej pomiędzy rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a właściwym starostą.

Proponowany art. 35a ustawy o wspieraniu rodziny określa zasady i procedurę postępowania w przypadku istnienia osób spokrewnionych gotowych do sprawowania opieki nad dzieckiem, umożliwiając osobie spokrewnionej tymczasowe objęcie opieki, oraz określa przesłanki odstąpienia od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej u osoby spokrewnionej. Osoba spokrewniona, która

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 49.

tymczasowo będzie sprawować opiekę nad dzieckiem, będzie miała prawo do wsparcia finansowego i psychologicznego na takich samych zasadach jak rodziny zastępcze.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/